

DET KONGELIGE
SAMFERDSELSDEPARTEMENT

Statens vegvesen
Postboks 1010 Nordre Ål
2605 LILLEHAMMER

Deres ref

Vår ref
23/2577-60

Dato
29. november 2024

Statsbudsjettet 2024 - Supplerende tildelingsbrev nr. 19 - Oppfølging av bompenger i Nasjonal transportplan 2025-2036

Samferdselsdepartementet viser til tildelingsbrev av 9. januar 2024 (korrigert versjon) til Statens vegvesen. Videre viser vi til Stortingets behandling av Meld. St. 14 (2023-2024) Nasjonal transportplan 2025-2036, jf. Innst. 439 S (2023-2024). Dette supplerende tildelingsbrevet utvider tildelingsbrevet og omhandler videreutvikling av bompengefinansieringen.

Som det går fram av Prop. 1 S (2024–2025) for Samferdselsdepartementet vurderer regjeringen at det ikke er aktuelt å gå videre med et forprosjekt om fastsettelse og innkreving av veibruksavgift og bompenger. Regjeringen legger opp til å arbeide videre med å videreutvikle bompengefinansieringen i tråd med Meld. St. 14 (2023-2024) Nasjonal transportplan 2025-2036, jf. Innst. 439 S (2023-2024). Det tas forbehold om Stortingets endelige budsjettvedtak.

Samferdselsdepartementet gir Statens vegvesen følgende føringer om oppfølging og videreutvikling av bompengeordningen i tråd med Nasjonal transportplan 2025-2036 gjennom å

- Arbeide for videreutvikling av bompengeordningene i byområdene
- Utarbeide og implementere et felles rammeverk for vurderinger av den samlede bompengebelastningen i et geografisk område ved planlegging av nye bompengefinansierte veiprosjekter. Rammeverket skal sikre at det gjøres helhetlige og systematiske vurderinger der bl.a. endringer i bompengebelastningen sees i sammenheng med øvrige nytte- og kostnadsvirkninger for trafikantene i området og av virkninger for nærliggende bompengeprosjekter.

Postadresse
Postboks 8010 Dep
0030 Oslo
postmottak@sd.dep.no

Kontoradresse
Akersg. 59
www.sd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 904

Avdeling
Veg-, by- og
trafikksikkerhetsavdelingen

Saksbehandler
Hanne Søiland
22 24 81 36

Arbeidet skal starte opp i 2024 og er forutsatt dekket innenfor gjeldende budsjetttrammer til Statens vegvesen.

For øvrige temaer omtalt i kapittel 17. 5 *Videreutvikling av bompengefinansieringen* i Nasjonal transportplan 2025-2036, herunder utredning av bruk av bompengefinansiering ved gjennomføring av flere utbyggings- og utbedringstiltak på en lengre strekning, ber vi om at Statens vegvesen arbeider videre med disse basert på signalene i meldingen og lokalpolitisk initiativ. Samferdselsdepartementet vil løpende vurdere behov for ytterligere føringer om oppfølging, innenfor rammen av meldingen om Nasjonal transportplan 2025-2036.

Videre utvikling av bompengereordningen i byområdene

I Nasjonal transportplan 2025-2036 pekes det på ulike muligheter for videreutvikling av bompengereinnkrevningen som virkemiddel i bypolitikken. I byområdene vil en forsterket virkemiddelbruk være nødvendig for å nå nullvekstmålet. I tillegg til parkeringspolitikk og konsentrert arealbruk, er bompenger et virkemiddel innenfor lokale myndigheters ansvarsområde som blir enda viktigere for måloppnåelsen fremover.

Det er et uutnyttet potensiale innenfor dagens bompengesystem for å få til en mer treffsikker prising av biltrafikken. Det vil kunne redusere kostnadene veitrafikken påfører samfunnet og gi en bedre regulering av biltrafikken i byområdene. Statens vegvesen vil, som fagorgan, ha en viktig rolle i å vise handlingsrommet innenfor dagens bompengesystem, og hvordan det kan brukes til å øke måloppnåelsen. Dette kan løftes inn i ulike prosesser, som f. eks. i arbeidet med nye bompengeproposisjoner for nye og reviderte bypakker. Lokale myndigheter har ansvaret for å vurdere om bompengereinnkrevningen er innrettet på en hensiktsmessig måte for å nå nullvekstmålet. Ved reforhandling av byvekstavtalene vil staten forvente at lokale myndigheter bidrar med sine virkemidler slik at nullvekstmålet kan nås. Dette vil være en forutsetning for å bevilge statlige midler.

I supplerende tildelingsbrev nr. 9 datert 25. juni 2024, oppdrag nr. 4-2024 om oppdatering av det faglige grunnlaget for kommende forhandlinger om byvekstavtaler er Statens vegvesen bedt om å belyse hvordan bompengereordningene i byområdene kan innrettes mer treffsikkert for å nå nullvekstmålet. Konkrete endringer i bompengereordningene vil være naturlig å vurdere i utredninger av nye/reviderte bompengerefinansierte bypakker. Etter Samferdselsdepartementets vurdering kan det f.eks. være aktuelt å vurdere innretning av timesregel, nivået på takster for elbiler (personbiler) og andre former for miljødifferensierte takster, mer sonebaserte bompengetakster (flere bomringer innenfor et byområde) og økt differanse i tidsdifferensering av takster i og utenfor rushtid.

I Nasjonal transportplan 2025-2036 er det også åpnet for at et mer fleksibelt takstsystem kan tas i bruk i innkrevningen av bompenger på strekningsvise prosjekter inn mot/gjennom byområder som ikke er en del av en bompengerefinansierte bypakke. Vi ber om at Statens vegvesen vurderer om dette kan være aktuelt for prosjekter som er under planlegging, og ev. bistår med bompengerefaglige vurderinger dersom også Nye Veier ønsker å se nærmere på dette for et av prosjektene i deres portefølje.

Oppdrag nr:	11-2024
Navn på oppdrag:	Et felles rammeverk for vurderinger av den samlede bompengebelastningen i et område
<p><i>Bakgrunn</i></p> <p>Innenfor et geografisk område kan det være innkreving i flere ulike bompengeprojekter, samt at nye prosjekter med bompengennekting er under planlegging. I Nasjonal transportplan 2025-2036 går det frem at regjeringen vil at lokale myndigheter fortsatt skal ha mulighet til å bidra til utviklingen av riksveinettet gjennom bompengefinansiering, og at bompengereordningen fortsatt vil være et viktig virkemiddel i bypolitikken. Det er viktig at lokale, regionale og nasjonale myndigheter har god oversikt over bompengebelastningen i et område og kan ta hensyn til dette i planleggingen av og når det tas beslutninger om nye bompengeprojekter. Bruk av bompenger til finansiering og trafikkregulering bygger på lokalt initiativ og forankring. Det er behov for gode vurderinger av bompengebelastning og nyttevirkninger i det faglige grunnlaget for bompengesaker når de legges frem for lokalpolitisk behandling.</p>	
<p><i>Beskrivelse av oppdraget</i></p> <p>Vi ber om at Statens vegvesen, i ev. samråd med Nye Veier AS, fylkeskommunene og bompengeselskaper, utvikler og implementerer <u>et felles rammeverk</u> som skal gi et bedre grunnlag for å vurdere bompengebelastningen i et område. Vurderingene som følger av dette, skal bli en del av det faglige grunnlaget for lokalpolitisk behandling av bompengennekting til nye prosjekter. Disse skal både omhandle hvordan bompengennekting i flere prosjekter samtidig vil kunne slå ut i den samlede bompengebelastningen for trafikantene i området, og vise hvordan dette kan påvirke finansiell risiko i bompengennektingen. I vurderingene bør også øvrige nytte- og kostnadsvirkninger av prosjektene beskrives slik at disse sees i sammenheng med endringene i den samlede bompengebelastningen. For bompengeprojekter nærliggende til byområder, eller i byområder, bør endringer i den totale bompengebelastningen også sees i forhold til byområdenes mål om nullvekst i persontransport med bil. Vurderingene bør inneholde relevante bypakker, riksveiprojekter samt prosjekter som inngår i de fylkeskommunale samferdselsplanene, som har en tilstrekkelig modenhet i plangrunnlaget. Rammeverk skal kunne benyttes av ulike oppdragsgivere/veieiere og skal kunne gjelde for alle prosjekter som legger opp til bruk av bompengefinansiering.</p> <p>Formålet med dette oppdraget er å få et bedre grunnlag for å vurdere samlet og fremtidig bompengebelastning i et område når det tas en beslutning lokalt om bompenger til delfinansiering av et nytt samferdselsprosjekt. Dette kan bidra til å sikre lokal forankring av bompengeprojektet, samt at nivået på bompengefinansiering oppleves som akseptabelt, sett opp mot nyttevirkningene som prosjektet gir.</p>	
<p><i>Frist og rapportering</i></p>	

Frist for leveransen til Samferdselsdepartementet er 15.10.2025.

Vi ber om at Statens vegvesen holder Samferdselsdepartementet orientert om status for arbeidet, blant annet i kontaktmøter om bompenger mellom Samferdselsdepartementet og Statens vegvesen.

Med hilsen

Ingun Hagesveen (e.f.)
avdelingsdirektør

Hanne Søliland
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Nye Veier AS
Riksrevisjonen